

PROGRAM: MONGOLIA 20 JULI 2024

RUNDREISE I MONGOLIA

☞ 11 frokoster, 11 lunsjer og 11 middager inkludert

Dag 1

Avreise Oslo Lufthavn

Fly fra Norge, mellomlanding og flybytte.

Dag 2

Ankomst Ulan Bator, rett på eventyr

☞ Lunsj, middag

Ankomst Mongolia og flyplassen utenfor hovedstaden Ulan Bator. Vi møtes av lokalguide og finner bussen som skal transportere oss videre og rett ut på tur.

Med litt over 1 million innbyggere ligger **Ulan Bator cirka 1300 moh.** Totalt bor det rundt 3 millioner i Mongolia, som er det landet med lavest befolkningstetthet i verden. Mongolia er et demokrati. Det er et resultat av hva som skjedde i Øst-Europa med murens fall i 1989. Mongolene begynte fredelig å demonstrere i 1990 med ønske om demokrati. Og det ble innført like etter.

Lite definerer Mongolia som mannen vi kommer til å høre mye om underveis. En mann som har betydd så mye for store deler av verden: **Djengis Khan. En stor mann krever en stor statue.**

Noen mil fra hovedstaden med utsikt til bredden av Tuul-elva og i storslåtte omgivelser, finner vi ham. **Den aller høyeste statue i verden av en mann til hest.** Med sine rundt 40 meter er det uansett blant de største statuer noensinne. Inne i statuen er det faktisk en restaurant, en souvenirbutikk, to museer og konferansesenter. Du kan komme opp helt til hestens hode enten ved hjelp av heis eller trapper. Utsikten er upåklagelig!

Det vites ikke akkurat når han ble født, men det var mellom 1155-1167 en gang. Født Temujin hadde han mildt sagt en turbulent oppvekst. Som mongolenes far, hersket han over verdens største kontinuerlige imperium som strakte seg fra Det kaspiske hav til Stillehavet. Mange ganger større enn Aleksander den stores rike. Armeene hans både drepte og plyndret under erobringen av mesteparten av Sentral-Asia og Kina, men de skapte samtidig nye, viktige forbindelser mellom øst og vest. **Som en av historiens mest briljante og hensynsløse ledere så verden litt annerledes ut etter hans liv.**

Årsaken til at statuen står akkurat på det stedet den gjør, er at **herskerens gylne pisk** ble funnet her. Og parken er anlagt slik at vi skal få følelsen av hvordan det var på 1200-tallet, med telt og omgivelser slik det var den gangen.

Vi fortsetter til **Gorkhi Terelj Nasjonalpark** der vi tar det litt med ro før vi skal spise lunsj. Etter dette blir det et **besøk hos en familie av nomader.** Dette blir spennende læring og erfaring, når vi skal få høre om en hverdag som er milevis unna vår egen vestlige sfære. Overnatting i ger med privat bad i to netter.

En generell opplysning og kjøring/avstander på hele denne turen: *Ja, det er avstander og ja det blir busskjøring på veier av en annen standard og med humper og dumper. Enkelte steder er vi langt utenfor allfarvei og vi kan måtte ta omveier, slik at bussreisen blir lengre enn forventet. Vi skriver derfor ikke opp forventet tid, da dette som oftest ikke stemmer allikevel. På deler av turen, som i Gobi bruker vi minivans med 4-5 i hver bil. Du må bringe eventyrlyst, tålmodighet og fleksibilitet for å reise i Mongolia.*

Dag 3

Gorkhi Terelj Nasjonalpark

☪ Frokost, lunsj, middag

Vi skal ha en dag ute i frisk luft og får se at det er variasjon i Mongolias natur, parken minner litt om noe vi finner i Sveits. I parken finnes over 250 ulike fugler og til og med brunbjørn. Digre og **interessante steinformasjoner gjør at alle blir hobbygeologer:** Den mest kjente er "Turtle Rock" som har formen som en skilpadde. Gjennom parken sildrer elva Tuul og det er utallige fjellformasjoner som har fått navn etter hva de ser ut som.

Et **buddhistkloster** er også i denne varierte nasjonalparken - **Aryapala.** Dette ligger i en åsside, og fra toppen av bakken får vi en unik og fantastisk utsikt over et stort område.

Vi kjører så videre til **Khan Khentii-fjellkjeden,** og passerer den fine Terelj-elva på veien, hvor frodige grønne enger preger landskapet. Elva selv starter ved Asralt Khairkhan-fjellet og er full av både laks og stør.

Om ettermiddagen besøker vi nok en **nomadisk familie** og lærer om **tradisjonelle meieriprodukter** som de lager. Om kvelden etter middagen blir det mulighet til å spille mongolske tradisjonelle leker, ta en fottur eller hva med en ridetur? Mongolene behersker hesten nesten før de kan gå, så her hjelper det ikke å være født med ski på beina!

I nasjonalparken finnes også Khagiin Khar Lake, en 20 meter dyp innsjø der vannet kommer fra en isbre. Varme kilder, Yestii Hot Water Springs kan også krysses av for, så selv om vi ikke rekker over hele, har det vært en dag med variert natur. Det blir godt med middag om kvelden før vi tar kvelden og drømmer om nye eventyr i dette landet.

Dag 4

Tilbake til Ulan Bator, buddhisme og kasjmir

☪️ Frokost, lunsj, middag

Ulan Bator må man innom med jevne mellomrom for å få logistikken til å gå opp. Men en hovedstad er alltid et spennende bekjentskap. I dag skal det blir i buddhismens tegn.

Vi skal til **Chojin Lama Museum**, et buddhistisk kloster som består av seks templer. Det ble bygget i 1908 og er nå museum som bevarer det utsøkte, dekorerte interiøret og har en stor samling av skulpturer og malerier. Det inneholder også flere bronsestatuer av de viktigste mongolske og tibetanske guddommene. Samt en rekke masker i pappmasje som brukes i danseseremoniene for Tsam.

Så over til noe helt annet, men også med historisk perspektiv:

Mongolia er kjent for å være en av verdens største produsenter av **kasjmir**, dette viktige og populære og eksklusive produktet har vært en del av landets kultur og økonomi i århundrer.

Vi skal tilbake til at **mongolske nomader har oppdrettet kasjmirgeiter for ulla deres i over 1000 år**. Disse geitene er godt tilpasset det barske klimaet i Mongolia, der temperaturene kan synke til -40 grader om vinteren. De produserer en fin, myk ull som er svært verdsatt for sin varme og isolasjonsevne. På 1800-tallet begynte man å handle med Kina og Russland, men det skulle ta tid å bygge opp noe bra.

På midten av 1900-tallet tok den mongolske regjeringen skritt for å regulere og modernisere kasjmirindustrien. De opprettet samvirker for å hjelpe nomadene med å organisere og selge kasjmiren sin, og etablerte kvalitetsstandarder for å sikre at bare høykvalitetsfiber ble eksportert.

Dette skal vi lære om i dag på en fabrikk - ønsker du å kjøpe noe er det selvsagt mulighet til det.

Overnatting på hotell denne natten.

Dag 5

Hustai Nasjonalpark og Bayangobi

☪️ Frokost, lunsj, middag

Etter frokost sjekker vi ut. Vi reiser vi ut av hovedstadens kjas og mas og kommer etter et par timers kjøring til **Hustai**, et sentrum for bevaring av villhester. En av landets grunnpilarer er hesten. Nomaden klarer seg ikke uten sin firbente hjelper og her finner vi **villhesten, takhi**. På slutten av 1800-tallet oppdaget **den russiske oppdagelsesreisende, Przewalski**, en villhest han aldri hadde sett maken til. Med korte, sterke bein og en kraftig nakke med en mørk stripe fra man til hale, kan den faktisk ligne litt på fjordingen vår. Det ble stor oppstandelse utenfor Mongolia, men mongolene selv kjente selvsagt godt til takhien. Etter hans "oppdagelse" ble hesten også kalt przewalski.

Det ble dessverre fort slutt på takhienes tid, den ble fanget og hentet til zoologiske hager og forsøkt avlet utenlands. Mange lokale spiste også kjøttet dens. Takhien tålte ofte ikke den transsibiriske reisen og døde. Den ble erklært **utdødd som vill i 1960**. Noen få takhier ble dog forsøkt avlet i fangenskap. Dette førte heldigvis etter hvert til en heldig avlslinje og takhienes fremtid virker sikret. I Hustai finnes cirka 170 eksemplarer i dag, noe som altså er helt unikt. I tillegg er det mange andre dyr i her og floraen er også rik.

Tips: Vi anbefaler å lese Maja Lundes bok: Przewalskis hest for å få både fakta og sammenvevde historiske fortellinger på samme tid (tekstforfatteren i Carpe Diem som elsker hester har selvsagt slukt denne...)

Vi fortsetter reisen til **Bayangobi** der vi skal overnatte. Mongolia er ikke bare stepper, det er også **store, gyldne sanddyner, skog og mektige fjell**. Dette ser vi på veien ut til

campen vår. Frisk luft, ubeskrivelig natur og enorme omgivelser. Her kan vi både gå på tur eller hva med en ridetur på en høyreist kamel denne gang?

Overnatting i ger tre netter, med privat bad.

Dag 6

Bayangobi - Erdene Khambyn Khuree

☞ Frokost, lunsj, middag

Vi starter dagen med å kjøre fra campen i Bayangobi.

Videre skal vi besøke **Erdene Khambyn Khuree** – som ligger noen få mil fra der vi bor. Klosteret ligger i det majestetiske Khugnu Khaan-fjellet, og ble bygget av Bogd Gegeen Zanabazar. Han var en religiøs leder, filosof, kunstner og skulptør, som bygget dette til ære for sin religiøse lærer.

Heller ikke dette fikk stå i fred, i 1688 kom Galdan Boshigt, som tilhørte Oirat-folket med sine soldater. De ødela klosteret og tok livet av munkene. Boshigt spilte en betydelig rolle i den geopolitiske situasjonen i regionen på den tiden, der rivaliserende mongolske grupper og kinesiske dynastier var involvert. Han var innblandet i flere konflikter, spesielt med Qing-dynastiet i Kina.

Etter dette trenger vi et annet fokus. Vi skal besøke en familie som aler opp hester - og da lager de selvsagt **delikatessen airag - gjæret hoppemelk**. Smaker spesielt kan man si, men det hører med på disse kanter. Om du heller vil opp i salen på hest eller kamel, kan dette ordnes (ikke inkludert).

Dag 7

Karakorum

☞ Frokost, lunsj, middag

På midten av 1200-tallet var **Karakorum** en by å regne med. Dette var hovedstaden og stopp på den viktige Silkeveien i nesten 150 år. Sønnen til Djengis Kahn, **Øgedei**, sørget for at farens base ble utviklet til en viktig by. Han fikk hjelp fra hele Asia og til og med Europa for å bygge opp den nye hovedstaden. Det blomstret i en 40-års tid før Kublai Kahn kom til makten og etter hvert flyttet alt til Beijing.

På slutten av 1500-tallet ble det **første buddhistiske kloster, Erdene Zuu**, bygget litt utenfor den gamle hovedstaden. Opprinnelige var det mellom 60-100 templer (Erdene Zuu betyr 100 skatter), det var over 300 gers her inne og rundt 1000 munk bodde her. På 1900-tallet ble det nesten helt ødelagt av stalinistene og en mørk historie forteller om at titusenvis av mongolske munk ble henrettet. En del av skattene fra Zuu bevart. **I dag regnes det til det mest viktige kloster i landet** og etter demokrati og religionsfrihet i 1990, ble det igjen et kloster.

Vi besøker også museet i Karakorum samt ser de **108 stupaene** (et slags gravbygg til relikvier som i følge buddhismen skal inneholde en del av Buddha selv) som står ved klosteret.

Dette var altså det **spirituelle og intellektuelle sentrum** av Mongolia på den tiden og det finnes utallige, uvurdelige skatter av buddhistiske malerier, religiøse objekter, klær til bruk i dansen Tsama og nydelige ikonografiske med mongolsk og tibetansk stil.

Dag 8

Mongolsk nomadeliv og folkløse

☞ Frokost, lunsj, middag

Vi skal tilbake til storbyen **Ulan Bator** igjen. På veien passer vi på å få med oss mer av det lokale og hva de er så stolte av her: **den nomadiske arven**. De viser oss kunster og skikker og det er bare å følge med, se og la seg imponere av det vi skal se.

Vi tar livet med ro resten av ettermiddagen og kvelden før vi lader opp til nye oppdagelser i morgen: Sør-Gobiørkenen.

Overnatting på hotell denne natten.

Dag 9

Sør-Gobi - Yol Valley- Gobi Gurvan Saikhan Nasjonalpark

☪ Frokost, lunsj, middag

Tidlig frokost før vi kjører til flyplassen og tar en halvannen times flytur til **Dalanzadgad** – «hovedstaden» i den sørlige Gobi-provinsen. Gobiørkenen er et ekstremt område med store temperaturforskjeller, sparsom vegetasjon og et lite samfunn med gjestfrie nomader. Gobi har også et unikt dyreliv – det er hjemlandet til en kamelart som kalles "prisen av Gobi", og verdens eneste ørkenbjørn, Gobi-bjørnen. Vi skal også besøke en **kameloppdrettfamilie** mens vi er her, for å høre mer om hvordan de lever og klarer seg i dette ugjestmilde miljøet.

Videre kjører vi til den majestetiske **Gobi Gurvan Saikhan nasjonalpark** (kalt «Three Beauties of the Gobi») hvor vi skal utforske den utrolige **Yol Valley**. Dalen er uvanlig smal og hele 200 meter dyp, og går gjennom Zuun Saikhan-fjellet. En elv renner gjennom dalen, og når det regner mye renner vannet fra toppen av dalkanten og danner fossefall. Det er mulig både å ri på hest eller kamel innover i dalen (ikke inkludert), eller man kan ta en liten spasertur for å ta dalen nærmere i øyesyn. Her finnes en rekke sjeldne dyr, for eksempel **Argali-villsauer og to raser av fjellgeiter**.

Overnatting i ger med privat bad.

Dag 10

Khongor El - sanddyner

☪ Frokost, lunsj, middag

Vi kjører til sanddynene **Khongor El**. Og her snakker vi ikke litt sand - men ekstraordinære dyner som kan være hele 180 kilometer lange og mellom 7-20 kilometer brede! Dynene ligger på nordsiden av de vakkert **formede fjellkjedene Servei og Zuulun**. Blåser det på disse kanter, kan man høre lyden på lang, lang avstand. Det kan til og med bli en melodi av det, og disse 200 meter høye sanddynene kalles for "**singing dunes**".

Det ligger en **oase kalt Khongor River** som er utrolig grønn om sommeren på disse kanter. Det er jo ikke mye grønt rundt her...

Om du vil, kan du ta en **kameltur på Prince of Gobi, den lokale helten**, samtidig som vi gjerne lærer enda mer om **kamelen og kameloppdretternes liv og virksomhet**.

Overnatting i ger med privat bad.

Dag 11

Flaming Cliffs

☪ Frokost, lunsj, middag

I dag venter nye oppdagelser og naturfenomen: **Bayanzag** – kjent som **Flaming Cliffs**. På veien kjører vi gjennom knusktørr ørken, hvor kameler og gjeterfamilier bor. Bayanzag

ble dannet for 60-70 millioner år siden, og ble navnet Flaming Cliffs av Roy Andrew Chapman. Han var en amerikansk oppdagelsesreisende som besøkte Mongolia i 1920-årene, og ble fascinert av de **røde klippene**. Ved Bayanzag har det gjennom årene blitt funnet en rekke **dinosaurfossiler**.

Litt lengre nord skal vi utforske **Moltsog Els sanddyner**, der en ridetur på kamel er mulig (ikke inkludert).

Overnatting i ger med privat bad.

Dag 12

Ulan Bator

☪️ Frokost, lunsj, middag

Om morgenen flyr vi tilbake til storbyen igjen. Nå skal vi bli skikkelig kjent med den:

Gandan-klosteret fra 1800-tallet må vi se! Her finner vi en 24 meter høy gylden statue av **Migjid Janraisig**, en buddhistisk Bodhisattva som ønsket å hjelpe andre. Dette klosteret er et symbol for frihet for mongolene. Her er også flere hundre munkar.

Vi skal selvsagt til **Sukhbaatar Square** i sentrum av byen.

Det har vært mange herskere gjennom historien i Mongolia, alle kjenner Djengis Khan nå. Kinesiske dynastier har også styrt Mongolia men mange sloss for selvstendighet. I 1921 kunne endelig frigjøringshelten **Damdin Sukhbaatar** fra denne kampen bli hyllet akkurat her. En statue av ham finnes selvsagt her på torget og han regnes som en av Mongolias store menn. Selve torget har skiftet navn til Chingis Kahn (det Djengis Kahn kalles her) Square nylig, men mange bruker fortsatt det opprinnelige navnet.

Det **mongolske parlamentet** med en statue av Khan er nord for torget og hovedgata, **Peace Avenue** går langs den andre siden av torget. Ulan Bator har også en **opera**, den rosa bygningen huser byens ballett og opera. Trodde du at luksusmerker som Louis Vuitton, Versace og Burberry ikke fantes her? **Shoppingsenteret Central Tower** er virkelig bevis på at Ulan Bator har mange ansikter.

Vi besøker også **Zaisan Hill** der vi ser minnesmerket for den russiske armé som selvsagt er et kapittel i Mongolias historie. Et besøk på **National History Museum** som viser mange fargerike utstillinger og spinner historie og kultur sammen.

I kveld er det bare å glede seg: Vi får en **feiende flott folkløre-oppvisning!** Med fremføringer av **tradisjonelle folkesanger, strupesang, nydelig spill på morin khur** (en slags mongolsk fele) **og etniske danser**.

Overnatting på hotell.

Dag 13

Ulan Bator - hjemreise

☪️ Frokost

Tidlig avreise mot flyplassen, flybytte og mellomlanding for ankomst Norge.